

مواجههٔ یهود با پیامبر اکرم صلی الله علیه وآله و سیرهٔ نبوی در تعامل با آنان: تحلیلی تاریخی و راهبردی برای امروز

حجت الاسلام والمسلمین دکتر اصغر آیتی*

اشاره

پیامبر اکرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ در جایگاه خاتم پیامبران و آورندهٔ دینی جهانی، شخصیتی است که سیره و رفتار ایشان ظرفیت الگوگیری در همهٔ زمان‌ها و مکان‌ها را دارد. جامع بودن تعالیم اسلامی اقتضا می‌کند که رهنمودهای آن حضرت محدود به شرایط خاص تاریخی نباشد، بلکه بتواند در مواجهه با تحولات اجتماعی، فرهنگی و سیاسی در دوره‌های گوناگون راهگشا باشد. بنابراین مطالعهٔ تحلیلی سیره نبوی نه تنها به مثابهٔ گزارش تاریخی، بلکه چونان منبعی برای استخراج اصول و قواعد رفتاری اهمیت ویژه‌ای دارد. پیامبر اکرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ در صدر اسلام با گروه‌های مختلفی از جمله برخی قبایل و طوایف یهودی مواجه بود که رفتارهایی خصمانه یا تعهدناپذیر از خود نشان دادند. بررسی شیوهٔ تعامل پیامبر با این گروه‌ها اعم از پیمان‌نامه‌ها، شیوهٔ گفتگو، مدارا، قاطع بودن در برابر نقض عهد و رعایت عدالت، می‌تواند چارچوبی تحلیلی برای فهم اصول مواجهه با مخالفان دینی و سیاسی فراهم آورد.

امروزه نیز که بخشی از جریان‌های سیاسی منتسب به یهود به‌ویژه جریان صهیونیسم در تعارض جدی با جهان اسلام و به‌طور خاص با اندیشهٔ شیعی قرار دارند و با حملهٔ وحشیانهٔ خود به کشور عزیزمان ایران اسلامی در جنگ دوازده‌روزه و جنگ رمضان این دشمنی خود را برای همه آشکار کردند، بازخوانی دقیق و روشمند سیره نبوی می‌تواند به تبیین راهبردهای مبتنی بر عقلانیت، عدالت، پابندی به عهد و با این وجود، حفظ عزت و اقتدار جامعه اسلامی کمک کند.

* دکترای قرآن و مدیریت.

مواجهه و برخورد پیامبر اکرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ با یهود

اصل اساسی در مواجهه نبی خاتم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ با مخاطبان خود، دعوت به اصول مشترک و همزیستی مسالمت‌آمیز بود. در ادامه به دو نوع برخورد حضرت با یهودیان می‌پردازیم.

الف) مدارا، محبت و همراهی با آنها

رویکرد اولیه رسول رحمت صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ به اقتضای رحمت و وسع خود که خداوند می‌فرماید: «وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ»^۱؛ نیز در راستای اهداف بلند خود مبنی بر جذب حداکثری پیروان ادیان دیگر و خنثی کردن توطئه‌های احتمالی در قبال یهودیان، مبتنی بر مدارا و احترام بود. مدارا با مدهانه و سازش تفاوت دارد؛ اگر به هدف سالم ماندن دین و اصلاح برادری، از خطای او چشم‌پوشی کنی، مصداق مداراست؛ اما اگر انسان به هدف بهره‌برداری شخصی و رسیدن به خواسته‌های درونی و حفظ مقام و موقعیت خودش گذشت کند، به مفهوم مدهانه است.^۲

پیامبر اسلام صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ برای نیل به اهداف عالی خود در جذب مخاطبان و پیروان اقداماتی انجام می‌داد که در ادامه به برخی از این موارد اشاره می‌شود.

۱. دعوت به هم‌گرایی بر اصول مشترک

دعوت به سوی توحید و حق لازم است؛ از این رو پیامبر اعظم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ گاهی با استدلال، گاه با مباحثه و گاهی از طریق دعوت به مشترکات به دنبال این هدف بودند: «قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهَ وَلا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئاً وَلا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضاً أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ اللَّهِ فَإِن تَوَلَّوْا فَقُولُوا اشْهَدُوا بِأَنَّا مُسْلِمُونَ»^۳ بگو ای اهل کتاب، بیایید به سوی سخنی که میان ما و شما یکسان است؛ جز خداوند یگانه را نپرستیم و چیزی را همتای او قرار ندهیم. و بعضی از ما بعضی دیگر را - غیر از خدای یگانه - به خدایی نپذیرد. هرگاه [از این دعوت] سرباز زنند، بگویند گواه باشید که ما مسلمانیم».

۲. استناد به متون دینی یهودیان و سعی در هدایت آنان

خداوند متعال در قرآن کریم می‌فرماید: «وَ آمِنُوا بِمَا أَنْزَلْتُ مُصَدِّقاً لِّمَا مَعَكُمْ وَ لا تَكُونُوا أَوَّلَ

۱. انبیاء: ۱۰۷.

۲. ابوحامد غزالی، احیاء علوم الدین، ج ۵، ص ۱۸۴.

۳. آل عمران: ۶۴.

كَافِرٍ بِهِ وَلَا تَشْتَرُوا بِآيَاتِي ثَمَنًا قَلِيلًا وَإِيَّايَ فَاتَّقُونِ^۱ و به آنچه نازل کرده‌ام [= قرآن] ایمان بیاورید که نشانه‌های آن با آنچه در کتاب‌های شماست، مطابقت دارد؛ و نخستین کافر به آن نباشید. و آیات مرا به بهای ناچیزی نفروشید [و برای درآمد مختصری، نشانه‌های قرآن و پیامبر اسلام را که در کتب شما موجود است، پنهان نکنید] و تنها از من [و مخالفت دستورهائیم] بترسید [نه از مردم]».

این آیه خطاب به دانشمندان یهود می‌فرماید: قرآن هماهنگ با بشاراتی است که در تورات شماست. شما دانشمندان که زمانی مبلغ و منتظر ظهور اسلام بودید، اکنون پیشگامان کفر نشوید تا به پیروی از شما، سایر یهود از اسلام آوردن سر باز زنند، آیات الهی را به بهای ناچیز ریاست دنیا نفروشید و از خدا بترسید.^۲

۳. معاهده و پیمان‌های عمومی و اختصاصی با آنها

رسول خدا ﷺ با درک عمیق از تلاش دشمنان خارجی برای ایجاد تفرقه و اغتشاش در مدینه، اولویت اصلی خود را بر حفظ ثبات سیاسی و اتحاد داخلی قرار می‌داد؛ از این رو با رویکردی مبتنی بر شفقت و احترام، از درگیری مستقیم با یهودیان پرهیز می‌کرد تا بتواند ضمن ایجاد آرامش و صلح در جامعه نوپای اسلامی، مسائل داخلی را مدیریت کند. بنابراین هنگام ورود به مدینه، بین مهاجران و انصار نوشته‌ای امضا کردند و در آن با یهودیان ساکن مدینه عهد بستند که به به «پیمان عمومی مدینه» معروف است. پیامبر با رحمت فراگیر خود یهودیان را چونان شهروند تلقی کردند و حقوق آنها را مطابق حقوق مسلمانان قرار دادند. در آن عهدنامه آمده است که ما و شما با هم موظفیم از مدینه در برابر هجوم مخالفان محافظت کنیم؛ یعنی حقوق شهروندی ایشان با مسلمانان کاملاً برابر بود و حقوق آنان را بر دین و اموالشان تثبیت کرد و به سود و زیان آنان شرایطی مقرر فرمود.^۳

پیامبر اکرم ﷺ به پیمان عمومی نیز بسنده نکرد و با سه گروه و طایفه معروف از یهودیان بنی‌نضیر، بنی‌قریظه و بنی‌قینقاع پیمانی جداگانه امضا کرد.^۴ بندهای این پیمان بسیار جالب است؛ چون بعدها یهودیان یک‌یک این قیود را زیر پا گذاشتند و پیمان‌شکنی را به کمال رساندند.

۱. بقره: ۴۱.

۲. محسن قرآنی، تفسیر نور، ج ۱، ص ۱۰۳.

۳. ابن‌هشام، السیره النبویه، ج ۱، ص ۵۰۱.

۴. فضل بن حسن طبرسی، اعلام الوری، ج ۱، ص ۱۵۷.

یهودیان در آن پیمان‌نامه متعهد شدند هیچ‌یک از اقدامات زیر را انجام ندهند:

(الف) همکاری علیه پیامبر: «أَنْ لَا يُعِينُوا عَلَيَّ رَسُولَ اللَّهِ»؛

(ب) همکاری علیه یاران پیامبر یعنی همه مسلمانان: «وَلَا عَلَيَّ أَحَدٍ مِنْ أَصْحَابِي»؛

(ج) اقدام تبلیغاتی: «بِلِسَانٍ»؛

(د) اقدام مسلحانه: «وَلَا يَدٍ وَلَا بَسِيحٍ»؛

(هـ) پشتیبانی تدارکاتی دشمن: «وَلَا يَكْرَاهِ»؛

(و) توطئه‌های پنهان و آشکار در شب یا روز: «فِي السَّرِّ وَالْعَلَانِيَةِ لَا بَلِيلٍ وَلَا بِنَهَارٍ».

با وجود همه این قيود و تأکیدها، این گروه‌ها با زیرپا گذاشتن شرایط پیش‌گفته، پیمان خود را نقض کردند و با مسلمانان وارد جنگ شدند؛ اما پیامبر اعظم صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ با تدبیر در جزای نقض پیمان، شر آنها را از جامعه اسلامی صدر اسلام کم کرد.^۱

۴. پذیرش عذر و رعایت اعتدال در اعمال مجازات

اصل بنیادین در تعامل پیامبر رحمت صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ با اهل کتاب، مدارا و تسامح بود. با وجود کارشکنی‌ها و کینه‌ورزی‌های گاه و بی‌گاه آنان، حقوق اساسی و آزادی‌های دینی یهودیان به رسمیت شناخته می‌شد. در مواردی که پیمان‌شکنی انجام می‌گرفت، پیامبر رحمت صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ به مجازات فرد خاطی بسنده می‌کردند و دیگران را در گناه او شریک نمی‌دانست؛ حتی در مواردی که عهدشکنی بزرگی رخ می‌داد، پیامبر صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ در اعمال مجازات، اصل اعتدال را رعایت می‌کرد یا به حکم داور منتخب خود یهودیان، مانند قضاوت سعد بن معاذ در مورد بنی قریظه رضایت می‌داد.^۲

۵. تعریف و تکریم پیامبران دیگر ادیان

نقل شده است روزی یکی از یهودیان مدینه متاعی می‌فروخت و یکی از انصار از وی تقاضای خرید کرد. یهودی که حاضر نبود کالای خود را مقابل قیمتی بفروشد که مرد انصاری تقاضا نموده بود، گفت سوگند به آن‌که موسی را برگزیده، به این قیمت نمی‌فروشم. مرد انصاری به

۱. «كَتَبَ بَيْنَهُمْ كِتَابًا أَنْ لَا يُعِينُوا عَلَيَّ رَسُولَ اللَّهِ وَلَا عَلَيَّ أَحَدٍ مِنْ أَصْحَابِي بِلِسَانٍ وَلَا يَدٍ وَلَا بَسِيحٍ وَلَا يَكْرَاهِ فِي السَّرِّ وَالْعَلَانِيَةِ لَا بَلِيلٍ وَلَا بِنَهَارٍ وَاللَّهُ بِذَلِكَ عَلِيَّهُمْ شَهِيدٌ فَإِنْ فَعَلُوا فَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي جِلٍّ مِنْ سَفْكٍ دِمَائِهِمْ وَسَبْيِ ذُرَارِيَّتِهِمْ وَنَسَائِهِمْ وَأَخْذِ أَمْوَالِهِمْ» (فضل بن حسن طبرسی، اعلام الوری، ج ۱، ص ۱۵۷ - ۱۵۸).

۲. سیدجعفر مرتضی عاملی، الصحیح من سیره النبی الاعظم، ج ۱۲، ص ۹۰.

گمان اینکه وی با این جمله قصد تعریض به پیامبر اسلام را دارد، تحریک شد و سیلی محکمی بر صورت یهودی نواخت و فریاد زد: تو چنین می‌گویی، در حالی که هنوز محمد در میان ماست؟! یهودی نزد پیامبر آمد و از رفتار انصاری شکایت کرد و گفت که وی از اهل پیمان است. پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله هنگامی که از جریان آگاهی یافت، چنان خشمگین شد که آثار خشم بر صورتش ظاهر گردید و فریاد زد: در میان پیامبران خدا، امتیازی قائل نشوید؛ آن‌گاه موسی کلیم الله را به خیر یاد نمود و آن حضرت را با آنچه که شایستهٔ مقامش بود، مدح و ستایش کرد.^۱

۶. عفو و گذشت از خطاهای آنها

عبدالله بن سهل در یکی از سال‌ها از سوی پیامبر خاتم صلی الله علیه و آله مأموریت یافت که محصول خیبر را به مدینه انتقال دهد. او هنگامی که انجام وظیفه می‌کرد، دستهٔ ناشناسی از یهود به او حمله کردند و جان سپرد. پیامبر دستور داد نامه‌ای به سران یهود نوشته شود که جسد کشتهٔ مسلمانی در سرزمین شما پیدا شده است، باید دیه آن را پردازید؛ آنان در پاسخ نامه پیامبر، سوگند یاد کردند که هرگز دست ما به خون وی آلوده نیست و از قاتل وی آگاهی نداریم. پیامبر برای اینکه خونریزی مجدد راه نیفتد، خودش دیه مقتول را پرداخت؛ در واقع به ملت یهود اعلام کرد که او یک مرد ماجراجو و جنگجو نیست، بلکه پیامبر رحمت و مظهر لطف خداست.^۲

ب) برخورد شدید، جنگ، ضبط اموال و اخراج آنان از مدینه

همان‌گونه که ملاحظه شد پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله در مقابل و در برخورد با یهودیان و پس از تشکیل حکومت اسلامی در مدینه، تا آنجا که ممکن بود با گفتگو، عهد و پیمان و مدارا و گذشت سعی در زندگی مسالمت‌آمیز با آنها داشت؛ اما وقتی آنها پا را فراتر نهادند، خیانت کردند یا نقض پیمانی انجام دادند، پیامبر به شدت با آنها برخورد کرد.

یهودیان ابتدا پیمانی را با پیامبر امضا کردند و به حمایت از مسلمانان متعهد شدند؛ اما با وجود این تعهد دوجانبه، سر ناسازگاری با دولت نبوی گذاشتند و در پی انحراف مسلمانان و تخطئه دین اسلام و پیامبر برآمدند و رفته‌رفته وجود نظام جدید نبوی در مدینه را در تعارض با منافعشان دیدند؛ در نتیجه به سیاست مخالفت با جریان اسلامی روی آوردند؛ بنابراین سبب شد

۱. عباسعلی عمید زنجانی، اسلام و همزیستی مسالمت‌آمیز، ص ۱۰۶.

۲. جعفر سبحانی، فروغ ابدیت، ص ۶۰۹.

طرف مقابل هم رفتار و روش خود را تغییر دهد. یهودیان بنی‌قینقاع، بنی‌نضیر^۱ و بنی‌قریظه^۲ با ثروت بی‌شمار خود به همکاری با مشرکان و ایجاد توطئه‌هایی علیه پیامبر، علاقه زیادی از خود نشان دادند. حاصل آن هم برخورد قاطعانه پیامبر با آنها بود؛ گرفتن اموال، اخراج از مدینه^۳ و کشتار گروهی^۴ از آنها.

درسی از قرآن مجید برای امروز و همیشه

از آنچه گذشت، عهدشکنی و دشمنی کینه‌توزانه یهود علیه مسلمانان مشخص شد. خدای متعال برای عبرت‌گیری و تبیین خط‌مشی اساسی و جهت‌گیری جامعه اسلامی با دشمنان اسلام - از مشرکان، کافران و اهل کتاب - با استفاده از واژه «وَدَّ - يُوَدُّ» که به معنای دوست داشتن به همراه نوعی تمنی (آرزو)^۵ است، از خباثت و دشمنی همیشگی یهود برای همه زمان‌ها علیه مسلمان پرده برمی‌دارد، پنج هشدار می‌دهد و آرزوی همیشگی آنها را گوشزد می‌کند.

دشمنان به‌ویژه یهودیان دوست دارند:

۱. شما گمراه شوید: «وَدَّتْ طَائِفَةٌ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَوْ يُضِلُّوكُمْ: ^۶ جمعی از اهل کتاب [از یهود] دوست داشتند [و آرزو می‌کردند] شما را گمراه کنند».
۲. شما کافر شوید: «وَدَّ كَثِيرٌ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَوْ يَرُدُّوكُمْ مِنْ بَعْدِ إِيمَانِكُمْ كُفَّارًا: ^۷ بسیاری از اهل کتاب، از روی حسد - که در وجود آنها ریشه دوانده - آرزو می‌کردند شما را بعد از اسلام و ایمان، به حال کفر بازگردانند».
- و برای اجرایی کردن این دو مورد، نقشه‌ها و برنامه‌ریزی‌های بلندمدتی از ایجاد شبکه‌های ماهواره‌ای، تهاجم فرهنگی و ... دارند.
۳. مسلمانان به رنج و زحمت بیفتند: «وَدُّوا مَا عَنِتُّمْ: ^۸ آنها دوست دارند شما در رنج و زحمت باشید».

۱. سوره حشر (آیات ۱-۱۷) درباره غزوة بنی‌نضیر و اخراج این قبیله است.

۲. آیات ۵۶ تا ۵۸ سوره انفال و ۲۶ و ۲۷ سوره احزاب درباره جنگ بنی‌قریظه است.

۳. محمد بن عمر واقدی، المغازی، ج ۱، ص ۱۷۷؛ جعفر سبحانی، فروغ ابدیت، ص ۴۲۰ - ۴۲۳.

۴. سید جعفر مرتضی‌عاملی، الصحیح من سیرة النبی الاعظم، ج ۱۲، ص ۸۸.

۵. حسین بن محمد راغب اصفهانی، مفردات الفاظ القرآن، ص ۸۶۰.

۶. آل عمران: ۶۹.

۷. بقره: ۱۰۹.

۸. آل عمران: ۱۱۸.

با ۴۷ سال تهدید، تحریم، ندادن دارو و تجهیزات حیاتی و لشکرکشی این موضوع را پی‌گیری می‌کنند.

۴. از سلاح و داشته‌های خود غفلت کنید: «وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَوْ تَغْفُلُونَ عَنْ أَسْلِحَتِكُمْ وَأَمْتِعَتِكُمْ فَيَمِيلُونَ عَلَيْكُمْ مَيْلَةً وَاحِدَةً»^۱ کافران آرزو دارند که شما از سلاح‌ها و متاع‌های خود غافل شوید و یک‌باره به شما هجوم آورند».

قضیه‌ای تاریخی

در سالی که خطر حمله خارجی ایران را تهدید می‌کرد و کشور تحت تحریم بود، امیرکبیر با استخدام مهندسی اتریشی قصد ساخت توپ جنگی را داشت؛ اما نبود فلز لازم، او را بر آن داشت تا با فراخوانی عمومی، از مردم بخواهد دیگ‌های اضافهٔ خود را برای دفاع از میهن اهدا کنند. در این میان، عوامل نفوذی انگلیس با انتشار شایعاتی در روزنامه‌های نوپای آن زمان، ترس از گرسنگی و جنگ را در دل مردم انداختند و از مشارکت آنان جلوگیری کردند. این طرح ناکام ماند و اندکی بعد، حمله انگلیس به ایران و اشغال جزیره خارک، جدایی افغانستان و افزایش فشار بر کشور را در پی داشت.^۲ این واقعه تلخ، عبرتی تاریخی است؛ مردمی که از ترس جنگ و گرسنگی از دفاع از وطن بازماندند، خود به جنگ، قحطی و تجزیه گرفتار شدند. گویی تاریخ تکرار می‌شود؛ همان تفکری که مانع ساخت توپ شد، امروز نیز با شعار «موشک و انرژی هسته‌ای، آب و نان نمی‌شود»، مانع تقویت توان دفاعی کشور می‌گردد. از این نمونه تجربه‌های تاریخی مانند لیبی و عراق فراوان است.

۵. هیچ خیری به شما برسد: «مَا يَوَدُّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَلَا الْمُشْرِكِينَ أَنْ يُنَزَّلَ عَلَيْكُمْ مِنْ خَيْرٍ مِنْ رَبِّكُمْ»^۳.
خدای متعال در این آیه و به‌صراحت می‌فرماید آنها دوست ندارند هیچ خیری به شما مسلمانان برسد.

راهکارهای قرآنی برای مواجهه با دشمنی یهودیان

خدای متعال این درد را در آیات پیش‌گفته به گونه‌ای شفاف برای همه زمان‌ها بیان می‌کند؛

۱. نساء: ۱۰۲.

۲. کتاب امیرکبیر و ایران، به نقل از وبگاه تین نیوز.

۳. بقره: ۱۰۵.

درحقیقت خدای متعال در این آیات به تبیین منطق قرآنی و تاریخی عدم اعتماد به دشمن می‌پردازد و برای درمان آن نیز دستورهای ارائه می‌دهد.

توضیح اینکه با تشدید توطئه‌ها از سوی یهودیان، موضع‌گیری اسلام در برابر یهودیان و اهل کتاب تغییر کرد. رسول خدا ﷺ به‌مثابه راهکاری همیشگی و برای امروز ما، از مقابله با یهود و استقامت و ایستادگی در مقابل آنان سخن گفت و از مسلمانان خواست:

الف) نه‌تنها باید از ارتباط‌گیری و دوستی^۱ و محرم اسرار قراردادن آنها خودداری کنید،^۲ بلکه باید با آنها قطع رابطه نمایید و از طلب یاری آنها نیز دوری کنید؛^۳ همچنین از هر نوع واکنشی که به نوعی دوستی یا تکیه قراردادن آنهاست، به‌شدت نهی فرمود.^۴ در سوره «ممتحنه» با لحنی شدیدتر فرمود:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا عَدُوِّي وَعَدُوَّكُمْ أَوْلِيَاءَ تَلْمِزُونَ إِلَيْهِمْ بِالْمَوَدَّةِ وَقَدْ كَفَرُوا بِمَا جَاءَكُمْ مِنَ الْحَقِّ يُخْرِجُونَ الرَّسُولَ وَإِيَّاكُمْ أَنْ تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ رَبِّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ حَرَجْتُمْ جِهَادًا فِي سَبِيلِي وَابْتِغَاءَ مَرْضَاتِي تُسِرُّونَ إِلَيْهِمْ بِالْمَوَدَّةِ وَأَنَا أَعْلَمُ بِمَا أَخْفَيْتُمْ وَمَا أَعْلَنْتُمْ وَمَنْ يَفْعَلْهُ مِنْكُمْ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ: ^۵ ای کسانی که ایمان آورده‌اید، دشمن من و دشمن خودتان را دوست نگیرید. شما در برابر آنان اظهار محبت می‌کنید، درحالی‌که آنها به آنچه از حق برای شما آمده کافر شده‌اند و رسول‌الله و شما را به دلیل ایمان به خداوندی که پروردگار همه شماست از شهر و دیارتان بیرون می‌رانند؛ اگر شما برای جهاد در راه من و جلب خشنودیم، هجرت کرده‌اید [پیوند دوستی با آنان برقرار نسازید]، شما مخفیانه با آنها رابطه دوستی برقرار می‌کنید، درحالی‌که من به آنچه پنهان یا آشکار می‌سازید از همه دانایترم. و هر کسی از شما چنین کاری کند، از راه راست گمراه شده است.

ب) و در مرحله آخر دستور به جنگ و کشتن آنها را صادر کرد؛ چراکه علنی شدن ستیز یهودیان با پیامبر خاتم ﷺ و بی‌اثربودن تلاش‌ها برای ارشاد و هدایت این گروه، رسول خدا ﷺ را ناگزیر از مقابله با آنان نمود. خداوند می‌فرماید: «قَاتِلُوا الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَا بِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَ»

۱. ممتحنه: ۱۳.

۲. آل‌عمران: ۱۱۸.

۳. مائده: ۵۷.

۴. هود: ۱۱۳.

۵. ممتحنه: ۱.

مواجههٔ یهود با پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سیرهٔ نبوی در تعامل با آنان: ■ ۸۳

لَا يَحْرَمُونَ مَا حَرَّمَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَلَا يَدِينُونَ دِينَ الْحَقِّ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ حَتَّى يُعْطُوا الْجِزْيَةَ عَنْ يَدٍ وَهُمْ صَاغِرُونَ^۱ با کسانی از اهل کتاب که نه به خدا و نه به روز جزا ایمان دارند و نه آنچه را خدا و رسولش تحریم کرده حرام می‌شمردند و نه آیین حق را می‌پذیرند، پیکار کنید؛ تا زمانی که با خضوع و تسلیم، جزیه را به دست خود بپردازند». رسول خدا ﷺ در پی این آیه، فرمان جنگ و فرونشاندن «فتنه تمام یهودیان»^۲ را صادر کرد و به مسلمانان دستور داد با مقاومت و ایستادگی در برابر آنان، این فتنه را خاموش کنند و این چنین نیز شد.

جمهوری اسلامی و اقتدا به پیامبر اعظم ﷺ

این درس را انقلاب اسلامی ایران به رهبری امام راحل و امام شهیدمان از وجود مبارک پیامبر اعظم ﷺ گرفته است؛ از این رو در مبارزه با استکبار جهانی و صهیونیسم بین‌المللی استقامت به خرج دادند و کوتاه نیامدند. امام خامنه‌ای شهید در این موضوع و مبارزه فرمودند:

امروز دنیا شاهد یک ظلم فراگیر از سوی قدرت‌های غاصب جهانی است؛ شما ملاحظه کنید که منطقه ما و بسیاری از مناطق دیگر عالم امروز درگیر مشکلاتی هستند که این مشکلات، ساخته دست استکبار جهانی است. ما درباره قدرت‌های ستمگر جهانی بدون تقیه و با صراحت کامل سخن می‌گوییم. امروز سیاستی که استکبار و در رأس آنها آمریکای ظالم و ستمگر برای خود اتخاذ کرده‌اند، یک سیاست شرارت‌بار است؛ منافع خودشان را در ایجاد بی‌ثباتی در بسیاری از مناطق عالم به خصوص منطقه ما قرار داده‌اند؛ سیاست آنها این است؛ منافع خودشان را این جور تعریف کرده‌اند که در این منطقه جنگ باشد، جنگ‌های خانگی باشد، برادران به جان یکدیگر بیفتند، تروریسم به شکل‌های فجیعی در منطقه توسعه پیدا کند؛ این سیاستی است که امروز آمریکا به کمک رژیم صهیونیستی و متأسفانه به کمک بعضی از کشورهای منطقه دنبال می‌کند.^۳

اما تنها راه، مقاومت است و آن چیزی که امروز آمریکا را و متحدینش را دستپاچه کرده که به حرف‌های یاوه متوسل می‌شوند، به کارهای غلط متوسل می‌شوند، ایستادگی ملت‌های مسلمان است و این ایستادگی نتیجه خواهد داد.^۴

۱. توبه: ۲۹.

۲. سید محمدحسین طباطبایی، المیزان فی تفسیر القرآن، ج ۹، ص ۲۳۷.

۳. بیانات در دانشگاه علوم دریایی امام خمینی (ره) نوشهر، ۱۳۹۷/۰۶/۱۸.

۴. بیانات در دیدار مسئولان نظام و میهمانان کنفرانس وحدت اسلامی، ۱۳۹۷/۰۹/۰۴.

بمحمدلله راهبرد مقاومت در مقابل آمریکای جنایتکار و رژیم صهیونیستی به‌خوبی نتیجه داد و کشور عزیز ایران اسلامی در جنگ دوازده‌روزه و جنگ رمضان با شجاعت و رشادت درمقابل تهاجم وحشیانه این دشمنان ایستادگی کرد و پیروز میدان شد. خداوند بر درجات امام راحل و امام شهیدمان حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای عنه‌السلام و شهیدان گرانقدر بیفزاید و همه آنان را با حضرت اباعبدالله الحسین علیه‌السلام محشور فرماید. ان‌شاءالله با رهبری داهیان‌ه رهبر معظم انقلاب حضرت آیت‌الله سیدمجتبی خامنه‌ای عنه‌السلام، پیروزی نهایی نصیب جبهه مقاومت و ایران اسلامی خواهد شد؛ چراکه «وَمَا النَّصْرُ إِلَّا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ»^۱ یاری و نصرت جز از سوی خدای توانای شکست‌ناپذیر و حکیم نیست».

کتاب‌نامه

قرآن کریم

۱. ابن‌هشام، ابو‌محمد عبدالملک، السیرة النبویه، بیروت: دارالمعرفه، [بی‌تا].
۲. راغب اصفهانی، حسین بن محمد، مفردات ألفاظ القرآن، بیروت: [بی‌تا]، ۱۴۱۲ ق.
۳. سبحانی، جعفر، فروغ ابدیت، چ ۴۱، قم: بوستان کتاب، ۱۴۰۱ ش.
۴. طباطبایی، سیدمحمدحسین، المیزان فی تفسیر القرآن، چ ۵، قم: جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، ۱۴۱۷ ق.
۵. طبرسی، فضل بن حسن، إعلام الوری بأعلام الهدی، قم: دارالحديث، ۱۴۱۷ ق.
۶. عاملی، سیدجعفرمرتضی، الصحیح من سیرة النبی الاعظم، قم: دارالحديث، ۱۳۸۵ ش.
۷. عمید زنجانی، عباسعلی، اسلام و حقوق بین‌الملل، تهران: دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۴۲ ش.
۸. غزالی، ابوحامد، احیاء علوم الدین، بیروت: دارالکتب العربی، [بی‌تا].
۹. قرآنی، محسن، تفسیر نور، تهران: مرکز فرهنگی درس‌هایی از قرآن، ۱۳۸۸ ش.
۱۰. مجلسی، محمدباقر، بحار الانوار، بیروت: داراحیاء التراث العربی، ۱۴۰۳ ق.
۱۱. محمدی‌ری‌شهری، محمد، دانشنامه قرآن و حدیث، قم: دارالحديث، ۱۳۹۱ ش.
۱۲. مکارم شیرازی، ناصر، تفسیر نمونه، چ ۱۰، تهران: دارالکتب الإسلامیه، ۱۳۷۱ ش.
۱۳. واقدی، محمد بن عمر، المغازی، بیروت: مؤسسة الأعلمی، ۱۴۰۹ ق.

14. <https://farsi.khamenei.ir>